

Després de tantes i tantes entrevistes i semblances que al llarg dels anys he anat fent i publicant, ara haig de recórrer a una emergència fins i tot involuntària. Ella és haver de parlar de Xèspir, el meu pseudònim que té la seva historieta i que vaig adoptar per haver-me *batejat* així una colla d'amics tot fent el servei militar a l'Àfrica, al Marroc i concretament a Tetuán. I com va anar per què m'apliquessin aquest nom?

Degut a la meua afició a llegir les obres de Shakespeare.

Aquell grup d'amics fou batejat com *la brigada cuscutiana*. La raó era que del grup solia dur la veu o el portant-veu... Allà vaig crear un mural –un diari mural– que es penjava en una paret de la mateixa cantina de la caserna. També vaig promoure un grup per fer teatre. Era un activista.

Des del Marroc vaig enviar articles al *Diario de Sabadell* sobre temes típics del Protectorado Español. El seu director aleshores, Joan Arnella, em proposà en un dels permisos de què vaig gaudir ésser corresponsal del DS al Marroc. No ho vaig acceptar. No volia lligar-me en res. Però vaig continuar publicant els meus articles.

El Xèspir el vaig firmar en uns aforismes que vaig començar a escriure en un viatge comercial que feia per Alacant. Vaig passar-me tot un diumenge a l'habitació de l'hotel escrivint-los. L'endemà, quan em va venir a buscar el representant per marxar a Albacete em preguntà com havia passat el dia. Vaig explicar-li que escrivint uns aforismes que havia titulat *Grageas* evocant *Las greguerías* de R. Gómez de la Serna. Ell conduïa un cotxe, un Seat 500 amb fuel, i em demanà que les hi llegís. Això ho vaig fer i començà a enriolar-se tot conduint per aquella carretera quasi desèrtica; poc trànsit existia en aquells anys, a principis dels setanta. El cotxe feia ziga-zagues i s'hi divertí tant amb aquells aforismes que em

semblança

Xèspir

Joan Cuscó i Aymamí

proposà que de retorn a Alacant em presentaria el director del diari per publicar-les... No ho vaig acceptar, però a canvi, de retorn a Sabadell les vaig ensenyar al senyor Palau, aleshores director de *Diario de Sabadell*, el qual va dir-me que es publicarien en el diari. Així fou. Per altra part vaig fer un llibret –*Grageas y otras puñetas*– il·lustrat per mi mateix. Fou editat a Editorial Claret de Barcelona (1974) i es venia a cent pessetes... No recordo qui tiratge es féu, però vaig donar bona part d'ell a l'Associació Prosubnormals de Sabadell, de la qual formava part de la seva junta i col·laborador del seu butlletí-revista, de la qual n'era director el bon amic Ramon Saltor. Formàvem

una redacció composta per Emili Hierro, que n'era l'ànima, Joan Casals, Josep Maria Riu i Joan Cuscó-Xèspir.

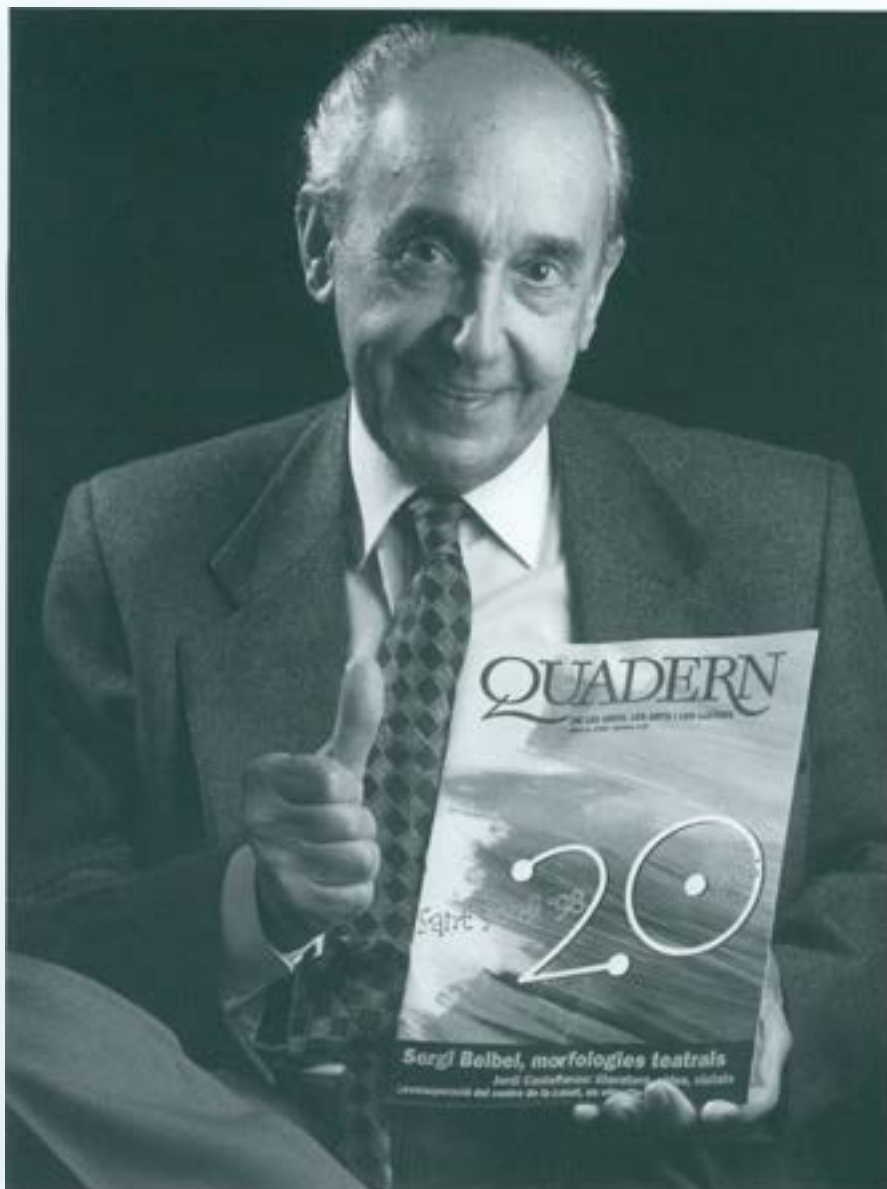
Vull citar que el senyor Palau, el qual sempre m'havia dispensat una deferent atenció, em digué que jo tenia humor anglès... De fet sempre he tingut sentit de l'humor i em considero humorista. No m'agrada la sàtira i fujo de la ironia ofensiva...

Retornant al llibret de *Las grageas*, vaig dedicar un exemplar a la *mamà del milió*, la senyora Maria Mercè Carbó. En una ocasió em digué: "El teu llibret el tinc sempre a la tauleta de nit... Quan arribo a casa després d'un dia tan atafegat, l'obro i el lleigeixo una estona. Em distreu i em treu les cabòries..."

Aquest judici, aquest senzill elogi, ha estat un dels més preats. De debò. Cito la dedicatòria que em féu en el seu llibre *Somriures trencats*, amb fotografies de Josep Busoms: "A l'amic Joan Cuscó que tant fa per a què els nostres infants puguin somriure" (desembre de 1976).

He escrit contes d'humor i també articles que durant un temps van publicar-se en el *Diario de Sabadell*, *Quadern*, *El 9 Nou*...

En ocasió d'una visita a l'amic Alfons Figueras, l'autor de la tira ce *Don Plácido* durant molts anys a *La Vanguardia* i continuà en la tira diària a *l'Avui*, des que va aparèixer, primer amb "El bon Jan" i després amb "Mister Hyde", fou allà el 1943-44, dibuixant del mural en la casa del Regimiento de Ingenieros y Zapadores del Noveno Cuerpo del Ejército, a Tetuán, dic al fullejar les meves *grageas* i dibuixos s'hi divertí i la seva

muller, tot seguit, comentà: "Veus, Alfons, si tu dibuixessis com el teu amic, et guanyaries millor la vida!..."

D'aquel mural puc dir que el tinent de la companyia Destino, de la qual formàvem part l'Alfons i jo, entre tants altres amics i companys, instituí un premi pel millor escrit i el millor dibuix publicat en el mural. El primer premi el vam guanyar l'Alfons i jo i, en el moment de recollir el premi en metàl·lic

-crec recordar que era de 25 pessetes a partir entré els dos- el tinent posà deu pessetes davant nostre. Deu pessetes per cadascú. L'Alfons allargà la mà per recollir-les i jo li vaig deturar el camí tot dient a l'oficial que faltaven cinc pessetes. Ens manà que "o lo tomas o lo dejas..." I, és clar, vam agafar-les...

En una altra edició del mural vaig penjar un article d'un estudi de les llengües àries i romanes, incloent en aquestes el català. Quina expectació vaig aixecar! El cos d'oficials em van fer presentar davant d'ells i em van objectar i fins i tot ridiculitzar l'article en el qual posava el català com a llengua. Em van dir moltes coses grosses i jo, palplantat davant d'ells aguantava el xàfec. Quan van remetre els insults vaig dirigir-me al capità castrense: "Mi capitán, me ratifico en lo que he escrito y me remito a lo que dice la Gran Enciclopedia Espasa... Els vaig deixar muts... I aquell article seguí penjat fins a la nova edició. Això succeïa allà l'any 1943... Era tenir humor!?"

Del calendari van caient fulls i més fulls, anyades i anyades i quan arriba el 1979 confio al dibuixant de còmic Jaume Mainou obrir una pàgina d'humor a la revista *Quadern*. Vaig crear el nom de dos personatges: Pam i Prim (el petit i el llarg) i el dibuixant els va interpretar a la perfecció. Així van aparèixer -van néixer- a la darrera plana de la revista. Li donava els textos i ell els interpretava amb dibuixos idonis. Així van tenir una certa continuïtat, però, com tot, va acabar-se... No l'amistat entre els creadors, que sempre s'ha mantingut viva.

L'any 1985 vaig engrescar a l'amic, dibuixant i pintor, Ricard Calvo a fer un suplement de còmic per la mateixa revista. El nom seria QUA-CÒMIC i així s'encetà el primer número. Seguí

FINQUES CARNER

Agent de la propietat Immobiliària

Sant Antoni M^o Claret, 18 • SABADELL
Tels. 93 725 47 66 - 93 725 49 76

1957

1999

LA
LLAR
DEL
LLIBRE

42 anys a Sabadell

Galeria

EXPOSICIONS
OBRA PERMANENT

PASSEIG DE LA PLAÇA MAJOR, 27
08201 Sabadell • Telf./fax 93 727 37 94

publicant-se com a suplement de *Quadern* fins al número 23. Visqué prop de cinc anys. Vaig col·laborar-hi amb uns textos d'humor, és clar, il·lustrats per dibuixants joves que l'amic Ricard va invitar. Hi havia uns projectes per continuar, millorar i ampliar però l'economia mana i obliga i vam fer mutis...

En publicar-se un nou diari a la ciutat vaig ésser sol·licitat per col·laborar-hi. Des del primer número he estat un col·laborador, reincidint amb articles divertits. Sempre he procurat comentar la vida amb clau d'humor perquè el món gira i gira remouent-se en aspectes negatius, transcendint les coses dolentes sobre les bones, que també n'hi ha algunes... Tot es vol pintar de color negre.

Cuscó- Xèspir és més o menys tal com he procurat descobrir com és o com són. Es porten bé entre ambdós perquè solen posar-se al davant del mirall i es fumen d'ells mateixos. És que n'hi ha per riure, pensen mútuament. Entre els meus defectes i virtuts que tinc sempre he procurat mantenir una bona imatge i ésser transparent. No sé, però, si aquest propòsit presenta un bon balanç... Ah! Confesso tenir l'ús i potser l'abús d'emprar els punts suspensius. Serà perquè no m'agrada posar punts finals a res... La vida continua...

ESCOLA DEL SOL

C. Migdia, 35-45 - C. Sant Pau, 20
Tels. 93 727 82 46 - 93 725 74 61
08201 Sabadell

QUESTIONARI PROUST

-El principal tret del meu caràcter?

-Seny i rauxa

-La qualitat que prefereixo en un home?

-Que sigui bo, honrat, treballador i tenir sentit de l'humor.

-Allò que més m'estimo dels amics?

-On són?

-El meu principal defecte?

-No m'agrada dir No...

-La meva ocupació preferida?

-Viure i somriure.

-El meu somni de benestar?

-Tenir-ho tot perquè tot és re...

-Quina fóra la meva pitjor desgràcia?

-No tenir cap gràcia, a part de moltes d'altres...

-Què voldria ser?

-El que sóc multiplicat per deu...

-On desitjaria viure?

-A Xauxa, que és a prop...

-Quin color prefereixo?

-El verd perquè no madura.

-Quina flor prefereixo?

-Com en Pla: la carxofa, que és comestible...

-Quin ocell prefereixo?

-L'ocell de paper.

-Els meus autors preferits en prosa?

-Pla, Cela, Moncada...

-Els poetes preferits?

-Mossèn Geis, Machado, Pere Quart...

-Els herois de ficció?

-El Quixot.

-Les meves heroïnes de ficció?

-Mafalda, per exemple.

-Els pintors predilectes?

-Tots els meus amics que pinten...

-Els meus herois de la vida real?

-Els de la societat anònima...

-Les meves heroïnes històriques?

-Mira, m'ha marxat de la memòria...

-Els noms que prefereixo?

-Joan, Josep i Maria i ases que n'hi havia per totes les cases.

-Què detesto més que res?

-De la cuina: cargols a la llauna i "callos a la madrileña"...

-Quins caràcters històrics menyspreo més?

-Els que apliquen la raó de la força...

-Quin fet militar admiro més?

-La batalla de Waterpolo, com va dir un esportista...

-Quina reforma admiro més?

-Les que fa i desfà el nostre Excel·lentíssim Ajuntament...

-Quins dons naturals voldria tenir?

-Tenir una vareta màgica; ser un mag.

-Com m'agradaria morir?

-Em pregunto: jo també?...

-Estat present del meu esperit?

-Bé, moltes gràcies.

-Fets que m'inspiren més indulgència?

-Aquella frase de Pau Casals o de Francesc Pujols que diu: Vindrà un dia que els catalans ho tindrem tot de franc...

-El meu lema?

-Ve del sud: "too er mundo es güeno"... (Punyetes!...)

-Com sóc?

-No sóc ni millor ni pitjor: Sóc diferent...

Xèspir, 1976. Emili Hierro